

פרשת ויקהל

מעלת הרצון

בהמשך הפרשה התורה מספרת על גודל נדבתם של עם ישראל בהביאם תרומות לצורך בניית המשכן וכליו, עד כדי כך שהוצרכו האחראים על המלאכה לומר למשה כי "מרבית העם להביא מדי העבודה למלאכה אשר צווה ה' לעשות אותה", ובעקבות זאת "ויצו משה ויעבירו קול במחנה לאמר, איש ואשה אל יעשו עוד מלאכה לתרומת הקודש" (שמות לו, ה-ו).

פירוש הוראה זו של משה הוא שאפילו מי שכבר עמד לפני בצלאל (הממונה על אסיפת התרומות) ותרומתו בידו, אין לקבל ממנו עוד נדבה. ולפי טבעם של בני אדם, כשרוצה אדם לעשות טובה כלשהי מתוך רצון טוב וכבר מגיע סמוך לזה, אם פתאום יאמרו לו שלא יכולים לקבל זאת ממנו, ליבו יכאב על כך מאוד, ואולי אף יכעס. אולם בתרומת המשכן לא היה כן, וכשיצאה הוראתו של משה שלא לקבל יותר תרומות נאמר: "ויכלא העם מהביא" (שם), כלומר שאף את ההוראה הזאת קיימו בשמחה ולא נפגעו או כעסו.

כשעם ישראל שמעו את ציווי משה "איש ואשה אל יעשו עוד מלאכה לתרומת הקודש", אמרו בליבם: 'הלא עיקר כוונתנו בנתינת התרומה הוא לעשות את רצון הבורא, ומתחילה כשציווה ה' להביא נדבה למשכן זה היה רצונו, וכעת שהוא מצוה שלא להביא, גם זה רצונו ממש בשווה, ואם כן גם את זה יש לעשות בהבנה ובשמחה שלימה'.

אכן לא נגרע מאומה מזכותם ושכרם של עם ישראל בכך שנמנע מהם להביא תרומה למשכן, כי כל מי שבא עם תרומתו בידו ורצה בלב שלם ליתנה לקודש, אלא שמחמת ציווי משה להפסיק לקבל תרומות נבצר ממנו ליתן, העלה עליו הקב"ה כאילו נתן בפועל ממש, על דרך שאמרו חז"ל (ברכות ו, א) "חשב אדם לעשות מצוה ונאנס ולא עשה, מעלה עליו הכתוב כאילו עשה".

וכן מצינו בדוד המלך ע"ה שהיתה לו תשוקה עצומה לבנות את בית מקדש, וכששאל על כך את נתן הנביא, השיב לו: "כל אשר בלבבך לך עשה כי ה' עמך" (שמואל-ב ז, ג). נקל לשער את גודל השמחה שהיתה לדוד בתשובתו של נתן הנביא, ומרוב שמחתו העמיד בִּין לילה את יסודות המקדש. אך שמחתו לא ארכה זמן רב, ופתאום בא נתן הנביא לדוד והוראה אחרת בפיו: "האתה תבנה בית לשבתי?! ... זרעך אחריו אשר יצא ממעיך... הוא יבנה בית לשמי" (שם, פס' יג), ודוד הפסיק את הבניה, ורק כעבור כמה שנים זכה שלמה בנו לבנות את בית ה'.

ובכל זאת דוד לא איבד מאומה מזכותו, שהרי נאמר: "מזמור שיר חנוכת הבית לדוד" (תהלים ל, א), וכפי שמבארים חז"ל (מכילתא בשלח פרשת השירה, א) "וכי דוד בנאו והלא שלמה בנאו, ומה תלמוד לומר מזמור שיר חנוכת הבית לדוד? אלא לפי שנתן דוד נפשו עליו לבנותו, נקרא על שמו".

ומכך ילמד כל אדם שעיקר הכל הוא הרצון הטוב שבלב, כמובא בגמרא (סנהדרין קו, ב) שהקב"ה "ליבא בעי", כלומר שה' רוצה את הלב, כמו שכתוב: "וה' יִרְאֶה לְלִבָּב" (שמואל-א טז, ז). וכל רצון טוב שעלה בליבו של האדם פועל פעולות עצומות בשמים אף אם הוא לא יצא לפועל כלל, כיון שאין שום רצון טוב

